

(Παναγία η Πορταΐτισσα)
(Σελίδες από 15-25)

Portaitissa Meryem Ana

Aynaroz'un seçkin Meryem ana ikonalarından bir tanesi de Mucizeler yaratan Portaitissa ikonasıdır. Bu ikona, geleneğe göre, önceleri İznik'te saklı idi. Dindar bir kadın, tek oğlu ile birlikte, kendilerine ait olan kiliselerine o ikonayı koymuşlar ve ona saygı gösterip ibadet ediyorlardı.

Bizans'ta, ikonalarla ibadete karşı ikinci mücadele yıllarında, kral casusları ikonayı keşfettiler ve eğer onlara rüşvet vermez ise o kadını öldürme tehdidinde bulundular. O kadın da, ertesi gün onlara paraları verme sözünü verdi. O gece, ikona önünde dua ettikten sonra, ikonayı huşu ile kaldırdı, deniz kıyısına gitti ve onu denize atarak şöyle dedi:

— İsa Mesih'in annesi Meryem ana, kralın öfkesinden bizi kurtarmaya ve ikonanızın denize batıp yok olmasını önlemeye de gücün var.

İşte o zaman gerçekten şahane bir şey oldu. Keramet sahibi o ikona denizin dalgaları üzerinde dimdik durdu ve batıya doğru ilerledi. Kadın, gördüğü bu olay karşısında duygulandı ve dönüp oğluna şöyle dedi:

— Ben evlâdım, Meryem ana sevgisi için ölmeye hazırım. Sen buradan uzaklaş. Sen Yunanistan'a git.

Hiç vakit kaybetmeden çocuk hazırlandı ve Thessaloniki'ye (Selânik) doğru ve oradan da Aynaroz'a çekildi. Orada da inzivaya çekildi. Daha sonraları, İviron manastırının kurulduğu yerde bir keşiş gibi münzevi oldu. Bu Allah'ın takdiri idi. Çünkü, bu sayede, o kerametli ikonanın tarihçesini diğer keşişler öğrenmiş oldu.

Zaman geçti. İznik'ten olan keşiş vefat etti. İviron manastırı kuruldu ve tamamlandı. Keşişler, garip bir manzarayla karşı karşıya kaldıklarında gece olmuştu. Ateşten bir sütun denizden başlayıp gökyüzüne kadar uzanıyordu.

Bu sanrı günlerce ve gecelerce sürdü. Rahipler deniz kenarına gittiklerinde bir de ne görsünler, ateş sütununun dibinde Meryem ana'nın ikonası vardı. Ancak, ona yaklaştıkça, ikona uzaklaşıyordu. O zaman kiliseye gidip toplandılar ve bu paha biçilmez hazineyi Allah onların manastırına bahşetmesi için gözyaşları dökerek yalvardılar.

Keşişler arasında Gavriil adında dindar bir keşiş vardı. Meryem ana ona görünür ve kendisine der:

— Başrahip ve diğer rahip kardeşlerine söyle, sizi koruması için benim ikonamı size teslim edeceğim. Devamında denize gireceksin. Dalgaların

üzerinde yürüyeceksin. Böylece de, sizin manastırınız hakkındaki iyi niyetimi herkes anlayacaktır.

Böyle de oldu. Rahip Gavriil, denizin üzerinde, sanki toprak üstünde yürüyormuş gibi yürüdü. Büyük bir huşu ile o kerametli ikonayı teslim aldı ve denizin kıyısına döndü. Orada toplu hâlde bulunan tüm keşişler bu ikonaya saygı gösterisinde bulunup onu teslim aldılar. İkonayı teslim aldıktan sonra onu kilisenin ortasındaki kutsal kürsün üzerine yerleştirdiler.

Ertesi günü kilise hizmetçisi kiliseye gidip oradaki kandilleri yakmağa gittiğinde, ikonanın olmadığını gördü. Her tarafını aradı ve onu, manastırın kapısının üzerinde duvarda keşfetti. İkonayı alıp yine kilisenin ortasına getirdiler. Ancak, ikona yine kaçtı. Bu olay, çok defa tekrarlandı. Sonunda da, Meryem ana, rahip Gavriil'e göründü ve ona dedi:

— Söyle keşiş kardeşlerine, beni rahatsız etmesinler. Ben buraya sizin tarafınızdan korunmak için değil, sizi korumak için geldim. Bu Aynaroz'da faziletçe yaşadığınız müddetçe, Oğlum İsa Mesih'in merhameti için umutlu olabilirsiniz. Çünkü, benim ikonam sizin manastırınızda olduğu müddetçe, İsa Mesih'in inayeti ve merhameti her zaman sizin üzerinizde olacaktır. Bu olaydan sonra keşişler, kapıya yakın küçük bir kilisecik inşa ettiler ve o mübarek ikonayı oraya yerleştirdiler.

Gerçekten de, Portaitissa, vaatte bulunduğu gibi, manastırı koruyor ve her çeşit ihtiyacı için ihtimam gösteriyor.

PRENSESİN TEDAVİSİ

1651 yılında, 365 İvir keşişin ekonomik durumu kötü gidiyordu. Onun için de, onların bakımı için Meryem ana'ya bu işi havale ettiler. Şefkatli Meryem ana, aşağıdaki sevimli ve kerametli usulle malî kaynak bulma peşine düştü.

O sıralarda, Rus çarı Aleksios Mihailoviç'in kızı ağır hastaydı. Kızın ayakları felç olmuştu ve doktorlara göre de tedavisi yoktu.

Prenses ve kral ebeveyninin üzüntüsünü, kerametli Portaitissa şimdi sevince çevirmeye geliyor. Bir gece kızın rüyasında Meryem ana görünür. Ona cesaret ve de tedavi sözü verdikten sonra kendisine der:

— Babana söyle, İvion Manastırı'ndan benim Portaitissa ikonamı getirsin.

Sabah olduğunda, hasta prenses bu emri babasına ilettili. Derhal ve acil olarak, İvir keşişlerine, çarın arzusunu iletmek için bir heyet harekete geçti. Heyettekiler, olur da ikona geri iade edilmez korkusuna kapıldılar.

Bunun için de, o ikonanın bir uygun kopyasını dört keşiş refakatinde yollamaya karar verdiler.

Mübarek ikonanın Moskova'ya gelişi öğrenilince, şehir boşaldı. Herkes, kral ve halk, onu karşılamaya koştu. Ancak, sarayda olan prenses yatakta yatıyordu ve hiçbir şeyden de haberi yoktu. Bir an, annesini aradı ve işte o zaman da bu büyük olaydan haberdar oldu.

— Ne? Diye bağırdı. Meryem ana geliyor ve onlar da beni burada mı bıraktılar?

Derhal yataktan zıplar. Elbiselerini giyer ve derhal o da Meryem ana'yı karşılamaya koşar. Halk, felçli olan prensesin koştuğunu gördü ve şaşırıp kaldı. O mübarek ikona oraya varıp onu karşılama ve ona tapınma yapıldığında duygulu anlar yükseldikçe yükseldi.

— Oraya giden heyet, Kral hazretleri, bu mübarek ikonayı dindar Rus ulusuna bir hediye olarak takdim ediyoruz, dedi.

— Çar da, duygulu bir hâl ile, size çok teşekkür ediyorum dedi. Size bir minnet gösterisi olarak, en güzel kiliselerden bir tanesi olan Aziz Nikolaos kilisesini size hediye ediyorum. Buna ek olarak da, yıllık ödenek iki bin beş yüz ruble. Memleketimden ihraç ve ithal ettiklerinize muafiyet. Heyetlerinize bedava seyahat.

Bu manastır ve arazisi, 1932 yılına kadar İvir Manastırı'nın tasarrufunda kaldı. O kadar da gelir getiriyordu ki, hemen hemen manastırın tüm maddî ihtiyaçlarını karşılıyordu.

AÇ YOLCU

İviron Manastırı çok konuksever bir manastırdır. Bu, aşağıdaki olayda da görülmektedir.

Yolculuktan yorgun düşmüş bir durumda olan fakir bir yolcu, öğle vakti aç bir vaziyette manastırın kapısına dayandı. Kapıcıdan sadece biraz ekmek istedi. Çünkü o, yoluna devam etmek istiyordu.

Kapıcı, nedendir bilinmez, ona ekmek vermedi. Yolcu, derin bir ah çekti ve aç bir durumda yoluna devam etti.

Karies'e doğru yol alırken, az bir zaman için bir ağacın gölgesi altında durdu. Üzgün ve yorgun da olduğundan yere uzandı.

Ansızın, adımların yaklaştığını işitir. Biraz kalkar ve kucağında bebeği olan bir kadını görür. Sempatik bir tavır ve tatlı bir sesle ona sorar:

— Neyin var, yoksa hasta olmayasın?

— Hayır, fakat açım, diye cevap verir yolcu kişi. İviron Manastırı kapıcısından ekmek istedim ama o bana ekmek vermedi.

— Bak evlâdım, kapıcıdan şikâyetçi olmaman gerek. Bu manastırın kapıcısı benim. Hemen geri dön ve benim adıma ekmek iste. Eğer sana ekmek vermezlerse, bu paralarla onu öde. Ben seni burada bekliyorum.

Bunları söyleyerek işçiye üç altın para verdi. İşçi, duyduğu ve gördüklerinden hiç şüphelenmeden manastıra doğru yola koyuldu. Kapıyı çaldı ve paraları da meydanda tutarak yine kapıcıdan ekmek istedi. Bu arada, o kadınla yaptığı konuşmayı da söylemekten geri kalmadı.

Kapıcı, o nadir altınları görüp kadın hakkında da bir şeyler duyunca, bu işin bir keramet ve mucize olduğunu anladı. Kilisenin çanını vurdu. Diğer kardeş keşişler toplandı ve bu garip olayı hayranlıkla dinlediler.

O altın paralar, çok sene önce keramet sahibi ikonaya adanmış olduklarını da tespit ettiler. Ancak, Meryem ana, o fakir kişinin ihtiyacını gördüğünden o paraları aldı ve bir ana şefkatiyle kendisine verdi.

Rahipler, korku ve huşu ile yine o paraları mübarek Portaitissa ikonasına yeniden götürdüler. O ikona ki, bu kerametle, konukseverliğin büyük faziletini öğretmiş oldu.

PARAMİTHIA MERYEM ANA

Tarih, Ocak 807. Milos adasını üs edinmiş olan Cezayirli eşkiya Varduhan, Ege adalarını, Trakya ve Türkiye kıyılarını on yedi korsan gemiyle soyuyordu.

Bu ayda, Aynaroz'a saldırı kararına geçer. On gemi hazırlar, yanına iki yüz korsan da alarak Vatopediyu Manastırı'na doğru çekilir.

21 Ocak sabahı, manastırın küçük limanına yanaştılar. Karaya çıkıp, manastırın kapısının açılmasını, gizli bir yerde saklanarak beklemeye başladılar. Kapı açılınca da içeri gireceklerdi.

Keşişler, henüz sabah âyinini bitirmişler ve dinlenmeleri için hücrelerine çekileceklerdi. Başrahip kilisede yalnız kalmış ve duasına devam ediyordu.

Ansızın, Meryem ana ikonasından bir ses işitir:

— Bugün kapıları sakın açmayasınız. Surlara çıkınız ve korsanları oradan kovalayınız.

Duyduğu bu garip seslerden geri dönüp Meryem ana ikonasına bakar. O zaman da daha şahane bir mucize görür. Meryem ana ile İsa Mesih'in yüzleri dirilmişlerdi. Aynı anda, küçük İsa Mesih elini uzatır ve annesi Meryem ana'nın ağzını kapatır. Yüzünü annesine doğru çevirerek der:

— Hayır anne, böyle deme! Lâyük oldukları cezayı almalarına izin ver!

Ancak, Meryem ana oğlu İsa Mesih'in elini tutar, yüzünü biraz sağa doğru çevirir ve yeniden şöyle der:

— Bugün manastırın kapılarını sakın açmayasınız!

Başrahip duygulanmış bir durumda tüm keşişleri topladı. Duyduğu ve gördüğü bu şahane olayları onlara anlattı. Onlar da korku ve dehşetle, Meryem ana'nın ikonasındaki mübarek yüzlerin ifade ve duruş

değiştirdiklerini tespit ettiler. Devamında, Meryem ana'nın bu kurtarıcı hareketi için kendisine şükranlarını sunduktan sonra surlara tırmandılar.

Zamanı gelmişti. Korsanlar merdiven ve baltalarla surlara tırmanmaya hazırlanıyorlardı. Başrahip, surların tepelerinde ayakta durarak, önce korsanların yaklaşmalarını bekledi. Devamında, Kutsal Haç'ı havaya kaldırdı ve onları püskürtmek için ilk işareti verdi.

On tane korsan hemen ölü düştü. Başkaları yaralandılar ve kalanları da gemilerine girerek oradan hızla uzaklaştılar.

Keşişler duygulu bir durumda manastıra doğru indiler ve daha bir defa Meryem ana'ya şükranlarını sundular. O zamandan sonra, ikona, "paramithia" yani "teselli" lakabını aldı. Bu ikona bugüne kadar değişik olarak duruyor. O şahane olayı hatırlatmak için.

İKOSİFİNİSSA MERYEM ANA

İkosifinissa Meryem ana Manastırı, kerametli ve insan eliyle yapılmamış olan ikonasıyla, Pangeo'nun yeşil yamaçlarında görkemli bir şekilde durmaya devam ediyor. Meryem ana, kendisi, manastırı ilk yapan Aziz Germanos'tan, (IX. asır) meleği ile istedi. O zamandan beri de, bu ikona için her çeşit özeni ve ilgiyi göstermeye sürekli devam etmektedir.

Günün birinde, manastıra yakın, on sekiz yaşlarında bir genç delikanlı çift sürerken, Meryem ana ona göründü ve kendisine dedi:

— Sen bana gel, sana ihtiyacım var. Manastırında ihtiyacım var.

O genç de, diğer bir Elisseos gibi, hayvanlarını koşulmuş vaziyette bırakıp derhal manastıra doğru hareket etti. O genç, manastırda keşiş oldu. Adı da Damaskinos (Tsombaksis), daha sonra da başrahip oldu. Manastırın içinde, Peder Damaskinos, Meryem ana'nın denetleyici olduğunu görüyordu. Hücrelerin merdivenlerinden yukarıya doğru çıkarken, Meryem ana'nın aşağı doğru indiğini görüyordu. Aşağı doğru inerken de, Meryem ana'nın yukarı doğru çıktığına da şahit oluyordu.

1908 yılında, bir gece, Türk eşkıyalar manastıra doğru yaklaştılar. Ana kapı ağır demirlerle adamakıllı kapalıydı. Kapının yanına bir nöbetçi bıraktılar ve diğerleri de, yukarıya tırmanabilmek için duvarlara çivi çakmağa başladılar. Ansızın, nöbetçinin şöyle bağırdığını işittiler:

— İmdat, kurtar beni! Siyaha bürünmüş bir kadın, beni saçlarımdan yakalamıştır. İmdat!

Türkler, bu durumdan korkarak duvardan aşağıya atladılar ve hemen oradan uzaklaştılar.

BULGARLARIN SALDIRISI

Manastırın bir tarihî ve fırtınalı sürecinden sonra, ki, o manastırda görkem, parlaklık ve hizmetin yanı sıra, belâ ve yıkımla, 1916-18 ilk Bulgar işgali zamanına geliyoruz. Bu dönemde manastır, Bulgarların caniyane saldırılarına uğrar. Hedefleri ise, insan eliyle yapılmamış ve de kerametli olan Meryem ana ikonasını gasp etmektir.

Başarısız saldırılardan bir tanesi de 23 Haziran 1917 tarihinde gerçekleşti. Keşişler, o an için gece âyinindeydiler. Mübarek naaşları da tapınmak için çıkarmış durumdaydılar. Tam bu durumda, Bulgarlar manastıra girdiler. Pederler onları saklamağa çalıştılar, fakat, onlar itiraz ettiler.

— Onları almayınız, dediler. Bırakın onları, biz de tapıalım. Biz de Hıristiyan'ız.

Ancak bu, hileli bir tuzaktı. Çünkü, derhal mübarek naaşları kavrayıp oradan uzaklaştılar. Ertesi günü de, kerametli ve mucizeler yaratan o ikonayı almaya karar verdiler. Bir çavuş diğer askerlerle beraber ikonayı kaldırmaya uğraştı, ama çavuş öldü ve yere düştü. Bu arada, yerdeki mermerde, onun tabancasıyla botunun resmi de silinmez bir biçimde nakşedildi.

Bulgarlar, diğer bir teşebbüslerinde, ikonayı, bulunduğu yerden çıkarmayı başardılar. Ancak, manastırın kapısına vardıkları an, ikona yere düştü. Bir de, o kadar ağırlaştı ki, onu artık bir vinç bile kaldıramayacak duruma geldi. Buna ek olarak, Meryem ana ağlıyor ve gözyaşları da mübarek ikonanın üzerinde bir derecik oluşturdu. Kutsal şeyleri kirleten kâfirler şaşırıp kaldılar. Teşebbüslerinden vazgeçtiler ve korkmuş bir durumda oradan uzaklaştılar.

MANASTIRIN TERK EDİLİŞİ

İç savaş esnasında, ikinci Bulgar işgali döneminde, keşişlerin hayatı tehlikededir diye, keşiler, manastırı terk etmeleri yönünde haberdar edildiler. O civardaki köylüler, iki yüz hayvanla beraber, derhal oraya koştu ve manastırdan kurtarabildiklerini alıp evlerinde saklamak için oraya gittiler. İşte o zaman harikulâde bir şey oldu: İkonalar yerlerinden kendileri çıkıp onları dindarlar teslim alıyorlardı. Manastırdan çıktıkları an, dış dehlizin dışında, manastırın tüm hayvanlarının (tavuk, köpek, domuz) sıraya dizilip bağırdıklarını gördüler. Bir de, binlerce kuş, manastırın kubbeleri üzerinde cıvıldaşıyorlardı. Böylece, meleklerin Hanımefendisi'nin oradan ayrılışından dolayı çöken hüzne onlar da katılmış oluyorlardı. İkonayı da dindar erkekler ellerinde naklediyorlardı. Kervan da, Nikisyani köyüne doğru hareket ettiğinde, manastırın

hayvanları da üzgün bir hâlde onu takip ettiler. Tek başlarına arkada kalmak istemediler. Fakat, manastır bomboş bile kaldığında, bölge çobanlarından Nikos Katsikaris, Noel, Paskalya ve Meryem ana yortularında, tokaçların, talantaların ve kilise çanlarının neşeli bir biçimde çaldıklarını işitiyordu. İnsanlar yokmuş da ne sanki? İkosifinissa'da melekler hizmet etmektedirler.